

часи далекі, давні
Правив цар могутній, славний.
Цар був мудрий і багатий,
Мав столицю і палати,
Трьох синів, опору трону,
Золоту носив корону.
Старші два його синочки
Підростали, мов дубочки,
А молодший був тендітний,
Тихий, лагідний, привітний.
Звався менший син Іванком.
В сад виходив на світанку,
Між деревами блукав,
Як з живими, розмовляв.
На траву приляже тихо,
В небо дивиться, не диха...
Сни солодкі прилітали,
Душу ніжно огортали.
Уві сні він був сміливим,
І могутнім, і вродливим.
Як сини були малими,
Менший клопіт був із ними.
Підросли, вже на порі, —
Нудно хлопцям при дворі.
Старші два брати, нівроку,
І плечисті, і високі,
Красені — немає слів.
Любо глянуть на синів,
Лиш нема у них охоти
До навчання та роботи.
Молодецька сила грає
І на «подвиги» штовхає:

Їх приваблює гульня,
Сварка, бійка, метушня.
Людям — сльози, їм — забава,
І нема на них управи.
Батько мудрий був володар,
Не робив сусідам шкоди,
А синочки за півроку
Зруйнували мир і спокій.
Всім сусідам допікають:
То паркани ламають
І сторожу відлупцюють,
То в чужих лісах полюють.
Попервах усі мовчали
І царю не дорікали:
Може, хлопці підростуть
І до розуму дійдуть.
Мир у світі — найцінніше,
Хай вже так, аби не гірше.
Врешті-решт терпець урвався
І сусідній цар озвався:
— Відмовляйтесь від розбою,
Бо піду на вас війною!
І дає царю три дні
На приборкання синів.
Бідний цар не їв, не спав,
Думу думав і гадав,
Як царенків приструнити,
Щоб сусідам догодити,
І надумався: «Гаразд,
Оженю всіх трьох нараз, —
То й держатимуться хати,
Перестануть дошкуляти».

Т з'явилися синочки
Перед ясні царські очі.
Батько, наче хмара темна:
— Вас покликав недаремно —
Будуть зміни у житті.
Ось вам стріли золоті,
З ними йдіть у чисте поле
І шукайте щастя-долі.
Як стріла злетить у небо,
Загадать бажання треба,
І вона знайде єдину
Любу серцю половину.
Наймолодшому Івану,
Хоч женитися зарано,
Та нехай з братами йде,
Може, що й собі знайде!
Той, хто вернеться без пари,
Не мине моєї кари —
Прожену з палацу геть.
Увірвався мій терпець!
Бачать хлопці, що не жарти,
Сперечатися не варто.
Кожен взяв стрілу та лук
І пішли на зелен луг.

Єтарший брат стрілу виймає
І до лука прикладає,
Мружить соколині очі
І під ніс собі бурмоче:
— За дружину хочу мати
Мудру дівчину й багату.
Золота стріла злетіла,
Заспівала, задзвеніла,
Попід хмари, попід синь
У небесну височінь
Та й влетіла у покої
До панянки молоді.
В браму стукає царенко,
Завмира йому серденько —
Що, як дівчина багата,
Та крива або горбата?..
Слуги браму відчинили —
Перед ним дівчина мила.
Золоту стрілу тримає
Та ще й книжечку читає.
Задоволений царенко
Уклоняється низенько.
Усміхнулась хлопцю доля —
Прощавай юнацька воля!

Другий брат стрілу виймає
І до лука прикладає
— Ой лети, стріло, туди,
Де шумлять гаї-сади,
Мед-вино тече рікою
І сумує у покоях

Серцю люба і жадана,
Білотіла і рум'яна.
Золота стріла злетіла,
Заспівала, задзвеніла,
Попід хмари, попід синь
У небесну височінь,
Блискавицею горить,
У купецький двір летить.
Там дівиця пишнотіла
За столом якраз сиділа,
Пила чай у холодочку,
У вишневому садочку.
Серце радісно тріпоче —
До душі краса дівоча.
Ось вона, його жадана,
Білолиця і рум'яна!
Усміхнулась хлопцю доля —
Прощавай юнацька воля!

Лук з плеча Іван знімає,
Очі міцно закриває,
Обкрутивсь навколо себе
І стрілу пустив у небо.
— Відшукай, стріло, єдину
Найдорожчу половину!
Золота стріла злетіла,
Заспівала, задзвеніла
У небесній вишині
І упала вдалині
У болото, в зелень трав.
(Нащо очі закривав?!)
По купинах хлопець скаче,
Ледве з розпачу не плаче,